

Butlletí 207

Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia

15 de desembre de 2022

En aquest butlletí

- **El concepte del mes:** La violència de gènere
- **Coneix la Facultat:** L'equip de delegades i delegats
- **La veu de...** És real la realitat? Una reflexió sobre el llibre de Paul Watzlawick
- **Espai de ressenyes:** Les revistes científiques a la UAB
- **Espai de la Biblioteca:** Darreres informacions
- **Notícies**

Resultats de les eleccions a representants de l'alumnat de la Junta de Facultat

Crònica d'un adeu emotiu i dolorós: homenatge al Pepe Adelantado

El QUIT i Carlota Solé, premiats a la Festa AmicsUAB

Gènere i docència, una assignatura pendent?

Arriba la Segona Setmana Artística Inclusiva a la UAB

Quins són els criteris dels rànquings universitaris?

Crònica del seminari Gènere, Cos i Activismes Religiosos al segle XXI

Les guies docents estan adaptades a les noves metodologies educatives?

El concepte del mes: La violència de gènere

La violència de gènere se situa en molts dels espais públics de la nostra societat: a les aules de classe, als llocs de feina o al carrer. Les entitats, govern i institucions fixen pautes per tal de combatre-la. Però què passa quan la violència es dona a dins les cases, a porta tancada?

La violència de gènere és un tipus de violència intrafamiliar molt més difícil d'abolir que la que succeeix en espais públics, ja que l'agressor té la llibertat d'actuar en un entorn privat, en què normalment gaudeix d'una posició de poder. Aquesta relació violenta és una relació de domini, control i abús d'una persona sobre l'altra, i aquella que domina se sent legitimada per obligar l'altra a fer quelcom que no faria per pròpia voluntat i per agredir-la quan ho considera oportú (Saiz, 2008). A més, la violència de gènere es pot donar en qualsevol de les seves manifestacions: física, psíquica o sexual.

La violència intrafamiliar s'ha vist agreujada durant els darrers anys arran de la pandèmia de la Covid, ja que els confinaments domiciliaris deixen la víctima en una situació de vulnerabilitat extrema davant l'aïllament, i veu molt reduïdes les seves oportunitats per demanar ajuda o posar una denúncia. Un error que es pot donar, és pensar que la violència de gènere disminueix a causa del descens de denúncies (Lorente-Acosta, 2020), però aquestes només són la punta de l'iceberg.

Segons la directora general de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), Margaret Chan, «la violència contra les dones és un problema de salut mundial de proporcions epidèmiques», frase que intenta col·locar al mateix nivell la problemàtica de la Covid que la de la violència de gènere. Així doncs, segons el que diu Chan, caldria posar sobre la taula tot el que es va fer malament durant la pandèmia amb una voluntat de millora, perquè si mai es torna a donar el cas, s'hauria de buscar opcions per no acabar tancant a les víctimes a casa amb el seu agressor.

Una altra forma de violència de gènere que sovint passa desapercibuda són els matrimonis forçats. Les organitzacions CER Migracions i el Grup d'Estudis sobre Immigració i Minories Ètniques (GEDIME) de la nostra facultat, expliquen que a aquesta classe de violència no només implica la parella, sinó que existeix tota una xarxa de repressió al voltant de la víctima. Tant la família com factors de l'entorn poden ser mecanismes de persuasió i coacció.

Des del projecte FM-OUT l'objectiu principal dotar de competències i eines els professionals que treballen amb possibles víctimes de matrimonis forçats. Això es vol aconseguir a través de materials de sensibilització de la població, com ara *storyboards*, infografies o facilitar una experiència immersiva en el cas a través de la realitat virtual. A Catalunya existeix una entitat pionera a l'Estat espanyol en la protecció a la víctima de matrimonis forçats, Valentès i acompanyades, que es dedica a l'acompanyament de les possibles víctimes.

Normalment, en una situació de violència de gènere existeix un vincle afectiu entre la víctima i l'agressor, encara que això pugui semblar no tenir ni cap ni peus. La majoria d'agressors combinen la conducta violenta amb un altre tipus de comportaments a través dels quals convencen la víctima que la violència no es repetirà; alternant dos estils oposats de comportament, com si fossin dues persones diferents (Díaz-Aguado, 2016).

No ens hem d'oblidar de les conseqüències que comporta el maltractament per a la víctima, ja que la violència sempre porta implícit un patró psicològicament abusiu cap a la persona agredida (Saiz, 2008), i la intervenció des del sistema de serveis socials és clau. Aquesta ha d'abordar dos vessants (Saiz, 2008), com és un sistema de prevenció que eduqui i actuï sobre les creences i els valors socials que justifiquen la violència o eviti repeticions una vegada la violència ja ha succeït. A més, cal un sistema assistencial que protegeixi a les víctimes tot oferint atenció a aquells que fan ús de la violència i volen canviar el seu comportament.

En conclusió, la violència de gènere és un tipus de maltractament que es deu a la cultura, valors i educació de la societat, i no pas a factors biològics, i encara que, d'una banda, això comporti una definició una mica negra de la societat, també vol dir que erradicar la violència és possible. Per això cal, però, l'existència de plataformes i associacions que lluitin pel canvi, la mobilització social per combatre el conflicte, i una voluntat renovadora i educadora de les institucions, i com a extensió, del conjunt de la població.

Gemma Viñeta Castany

Becària de Comunicació a la Facultat

Referències

Díaz-Aguado, M. J. (2016). La prevenció de la violència de gènere entre adolescents. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 63, p. 11-30.

<https://raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/312747/402831>

Lorente-Acosta, M. (2020). Violencia de género en tiempos de pandemia y confinamiento. *Revista Española de Medicina Legal*, 46, p. 139-145. <https://doi.org/10.1016/j.reml.2020.05.005>

Saiz, M. (2008) Violència intrafamiliar i violència de gènere. *Barcelona Societat*, 15, p. 124-130. *Ajuntament de Barcelona*.

<https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/revista/revista15-art9-violencia-intrafamiliar-i-violencia-genero.pdf>

Coneix la Facultat: L'equip de delegades i delegats

En el marc de la passada elecció dels delegats de tots els graus i dobles graus a la nostra facultat, hem fet un seguit d'entrevistes a diferents representants d'aquest càrrec de cursos, torns i graus diferents. En concret hem parlat amb en Kevin Fernández Ramallo; estudiant de tercer del grau de Ciència Política i Sociologia, la Carlota Bernadí Monroig; estudiant de quart del grau de Sociologia, en Pol Álvarez Martínez; estudiant de quart del grau de Relacions Internacionals, en Pau Hernández del Àguila; estudiant de sisè del doble grau en Ciència Política i Dret i finalment la Carlota Jové Camas; estudiant de primer del doble grau en Ciència Política i Dret.

Tots ens parlen de les motivacions per les quals es van presentar a les eleccions de delegat i destaquen molt la seva vocació anterior en aquest àmbit tal com tenia en Kevin "Em vaig decidir presentar com a delegat al primer any perquè sempre he estat el delegat ja sigui a la ESO o al Batxillerat" o la Carlota "com que ja he fet aquesta tasca en diferents organitzacions i anys, sobretot en l'àmbit local perquè crec que era important que algú amb una mica de caràcter es presentés".

També per temes pragmàtics com que no s'havia presentat ningú i la demanda de tenir aquesta figura era necessària. Per exemple, durant la pandèmia la figura va cobrar importància, com ens diu la Carlota Bernadí : "En la nostra promoció, el nostre torn de tardes al primer any no vam tenir cap delegada, però no va suposar cap problema fins que el segon any la pandèmia i classes a distància, docència telemàtica tot plegat sí que van aparèixer més complicacions". També, tal com diu en Pol "Les primeres setmanes de 1r ens van avisar que havíem de triar delegat de classe. Aleshores el grau tenia dos grups, un de matins i un de tardes i cada grup en va triar" i en Pau "A segon em vaig decidir presentar a delegat perquè a primer havíem tingut una mala experiència amb la delegada que teníem i aleshores dins dels que fèiem el doble grau vam canviar la persona que feia aquestes funcions i em va tocar a mi".

Posteriorment, tots els delegats/des tenen una opinió comuna de la funció de l'òrgan que representen tenint molt clar que són l'engranatge o el pon per comunicar problemes i inquietuds entre el professorat i l'alumnat. La delegada és una figura que està a classe i pot parlar amb els companys, és una figura propera. També, traslladar la informació que ve per part del deganat. En definitiva, aquesta figura exerceix una funció de mediació entre els companys i professorat.

També ens parlen del procés per presentar-te a delegat/da i el nombre de candidatures. Veiem una situació bastant estesa de presentar-se un any i posteriorment anar renovant la candidatura, com en el cas del Kevin: "Només m'he presentat un cop, ja que després ha sigut una renovació, cada any pregunto i tothom està d'acord amb el fet que continui" i el Pol "Des del primer any que no n'hi ha hagut massa, de candidats. Però també és cert que cada any se'ns ha proposat a mi i la Denisa (des de segon) de continuar en la figura de delegat". També, per temes de pandèmia, el fet de suggerir la candidatura per WhatsApp com la Carlota "Com ja he dit abans, vaig suggerir la meua candidatura pel grup de WhatsApp i van acceptar. Com no hi havia la figura de delegada en el nostre torn, vaig ser delegada directament, ja que no hi havia altres candidats" .

Posteriorment, se'ls hi pregunta si creuen que la figura del delegat és un bon òrgan de representació de l'alumnat. I tots ens parlen que sí, que ajuda perquè és un bon connector entre la facultat o professorat i l'alumnat. Tal com diu la Carlota, "Jo que he sigut alumne d'una promoció que el primer any va viure la vaga per la sentència, la pandèmia, l'atac informàtic. Crec que la figura de delegat és un molt bon òrgan de representació i pont connector entre professorat i alumnat". Té un objectiu clar tal com diu en Pol, que els alumnes no perdin "poder de negociació". La Carlota Jové ens recalca tenir la facultat en concordança, ser el punt mitjà entre dos els actors implicats "Jo crec que és una tasca que fa falta i que sigui eficaç. El delegat no només ha de caure bé a la classe o tenir caràcter. Una vegada que ho ets has de mirar per intentar que tant la classe com la facultat estigui una mica en concordança" .

Igualment, en Pau considera que la figura de delegat no és una bona forma de representar l'alumnat en general, ja que el delegat no és un òrgan que s'encarregui de representar als estudiants en l'àmbit d'interessos estudiantils (més enllà de coses com organització del grau o professors). Considera que "tot el tema de la representació davant d'assemblees de facultat, consells crec que hi ha altres figures que s'escullen de manera més democràtica pel conjunt de les facultats que poden exercir millor aquestes funcions".

També, se'ls hi ha preguntat per si consideren que la figura del delegat està ben valorada i tenim opinions més contraposades. En Kevin considera que no, que no se'ls té massa en compte, "Fa tres anys que sóc delegat i només ens hem reunit amb el deganat dos cops . Ho justifiquen amb la poca participació, però a la que algú participa una mica més ,no se li dona veu". Igualment, tant la Carlota, el Pol i el Pau creuen que els professors són conscients del rol, que han sigut escoltats i que, per tant, el càrrec està ben valorat.

Els canvis que volen fer els delegats estan condicionats molt per l'any en el qual estan. Al final, els estudiants que estan a l'últim any com és el cas d'en Pol o en Pau, estan fent assignatures i mencions específiques, tornen companys d'Erasmus i, per tant, es centraran a què el grau acabi bé, sense cap incidència. En canvi, el Kevin té una proposta diferent: reviu el consell d'estudiants "És un òrgan molt important que nosaltres no tenim i altres facultats si i ho fan servir molt bé". Per últim, la Carlota, tal com diu ella, acaba d'arribar al càrrec i encara ha de veure que poden canviar. Tanmateix, té la intenció de mirar com la representació dels alumnes està encaixada a la facultat: "Igualment, sí que hi ha una mica d'intenció de mirar com la representació dels alumnes està encaixada a la facultat. No tant en el procés d'escollir sinó en la veu que pot tenir el grup per intervenir a la facultat per fer canvis en temes més seriosos i que incideixin més" .

Finalment, els hi hem preguntat per si tenen algun missatge a dir. En Kevin ens destaca que l'alumnat no sigui dòcil i que sempre es poden buscar espais per a la tertúlia i el debat i que el discurs no quedi subjecte al d'altres. La Carlota ens convida a que totes les companyes que es vulguin presentar com a delegat/da que ho facin, "és una experiència que t'enriqueix molt" . Per

concloure, el Pau ens recalca que s'ha d'intentar no deixar cap grau sense representació de delegat! Ja que va molt bé per centralitzar les opinions.

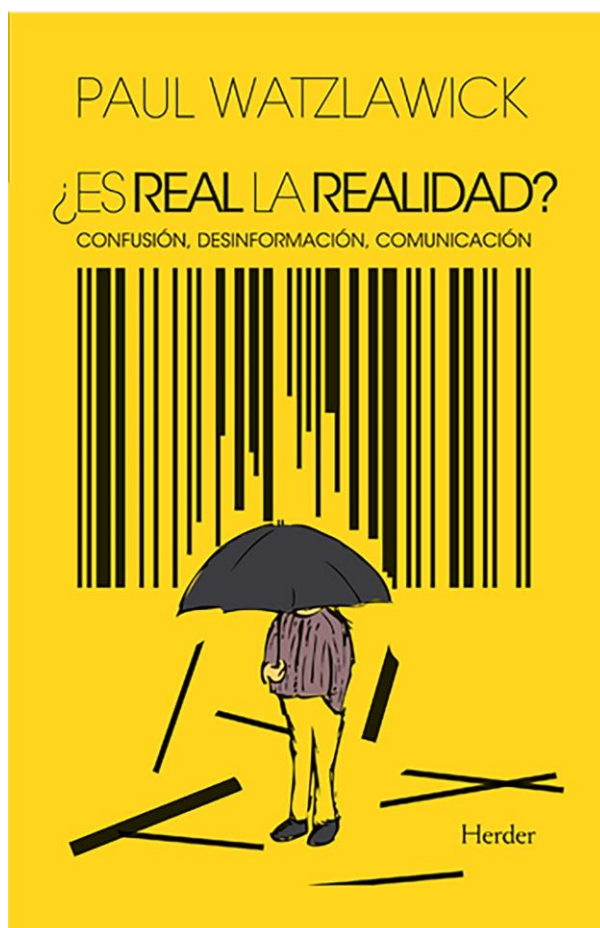
Per tant, us animem a que us presenteu als vostres respectius graus!

Martí Ribalta

Estudiant en Pràctiques del Deganat

La veu de... És real la realitat? Una reflexió sobre el llibre de Paul Watzlawick

Per a la secció de "La veu de" d'aquest desembre tenim la col·laboració de la Carlota Bernadí Monroig, estudiant de quart del grau de Sociologia i delegada. Ens fa una reflexió sobre la lectura *¿Es real la realidad?. Confusión, desinformación, comunicación*

L'obra de Paul Watzlawick consta de la següent tesi: hi ha tantes veritats com realitats, i a més hi ha dos tipus de realitats, de primer ordre -aquelles objectives, que es poden demostrar i comprovar- i les de segon ordre -esbiaixades per la cultura i la ideologia, i també pel biaix de confirmació-. Al llarg del comentari, empraré aquesta dualitat de realitats.

Personalment, em sembla una tesi que enriqueix molt la visió del món en general, però sobretot dels conflictes humans, en tots els nivells concebibles. Dedicaré la reflexió a partir de la següent cita extreta de l'obra de Watzlawick:

"... para comunicarnos empleamos no sólo palabras, sino también movimientos corporales. Las formas de expresión averbal del lenguaje corpóreo, que hemos heredado de nuestros antepasados del reino animal y desarrollado hasta niveles típicamente humanos, son mucho más arcaicas y, por consiguiente, están mucho más alejadas del campo consciente que nuestro lenguaje verbal."

L'autor teoritza sobre l'ús del llenguatge verbal i com aquest és una realitat de segon ordre, ja que, per una banda, té un biaix cultural, entès com que cada cultura s'expressa corporalment d'una manera característica, i com el llenguatge no verbal té el poder de complementar la informació transmesa a partir del llenguatge verbal.

La reflexió que proposo és a partir de la segona hipòtesi. A parer meu, és sorprenent que sovint, el què es diu, ha de ser legitimat per com es diu, i hi ha més d'un element encarregat de legitimar-ho. Paul Ekman, un psicòleg nord-americà teoritza, amb influència de Ervin Goffman, sobre el llenguatge verbal i el lligam amb les expressions no verbals, sobretot amb les facials.

"...hay demasiadas cosas que tener en cuenta a la vez, demasiadas fuentes de información: palabras, pausas, sonido de la voz, expresiones, movimientos de la cabeza, ademanes, posturas, la respiración, el rubor o el empaldecimiento, el sudor, etc."

Per posar un exemple, tractem la mirada, prenen en consideració els ulls, el parpelleig, la dilatació de la pupila i també la forma de les celles. Aquestes constitueixen en algunes ocasions, fins al 70% de les expressions facials, i com apunta Ekman, són inconscients i, per tant, difícils de dominar.

L'autor suggereix que un mentider, no és capaç de controlar totes aquestes qüestions, però que farà ús sobretot del do de la paraula. Em sembla, doncs, de gran utilitat, conèixer i reconèixer quins són els elements que legitimen el missatge que emet l'individu. Però també em sembla que aquest coneixement, caient en mans equivocades, pot provocar certs conflictes. Exemplificant aquesta afirmació, observem que generalment, darrere els discursos polítics hi ha un seguit d'hores d'assaig del discurs, per semblar convincents i lliures de biaixos ideològics.

Seguint amb l'assaig dels discursos, ofereixo una experiència personal. Al llarg de la carrera, hem fet aproximadament 10 presentacions per curs dels treballs realitzats. Aquestes també requereixen un assaig previ, hi ha una certa pressió per fer ús del llenguatge no verbal, inclús dels recursos materials. Per complementar el contingut de l'exposició, en tots els casos, s'ha valorat vincular el discurs amb els recursos visuals (normalment *Powerpoints*), però a més, el contacte visual, la gesticulació, el to de veu i la postura, són subjectes avaluatius.

Per altra banda, en el context actual, apareix un sistema de comunicar-se que trenca amb aquestes dinàmiques: la missatgeria en línia. Els missatges escrits perden conseqüentment les expressions no verbals, hi ha una ruptura amb la implicació de la mirada, del to de la veu, les pauses i els elements que he citat de Paul Ekman. Seria de gran interès sociològic experimentar si les mateixes converses portades a terme cara a cara o per missatgeria instantània, quines sobreviurien més als mal entesos, i m'inclino a pensar que les converses cara a cara, per què un altre cop, es recupera part de la informació del missatge que es vol emetre.

Tot i això, els creadors d'aquesta eina, sembla que en prenguin consciència i ofereixen un recurs per evitar conflictes: les emoticones. Quin gran invent! Transmetre les emocions, les intencions del missatge a través d'un símbol rodó que recrea una emoció. Però tampoc resol del tot el problema.

Tornem a Paul Watzlawick i recuperem les realitats de segon ordre, i entenem que les emoticones també són víctimes del biaix de confirmació i el biaix cultural. Les emoticones emprades a la missatgeria de WhatsApp, són dissenyades a la Xina, un context ben llunyà a Catalunya, una cultura oriental que comparteix poques similituds amb la cultura occidental, i encara menys mediterrània, i així fins a reduir l'escala a un nivell més micro.

En conclusió, l'aportació de Paul Watzlawick és de gran interès per a la comprensió del paper que juguen els biaixos en la percepció i recepció dels missatges. Considero que aquesta obra s'hauria d'estendre sobretot en l'àmbit polític a escala internacional, ja que permet predisposar als individus a la comprensió de criteris, opinions o enfocaments alternatius i ser coneixedors del fet que les nostres realitats no són la veritat.

Bibliografia

Paul Ekman. *Como detectar mentiras*. Madrid: Espasa Libros. 2009

Paul Watzlawick. *¿Es real la realidad? Confusión, desinformación, comunicación*. Barcelona: Herder. 2011

Espai de ressenyes

Convidem al PDI a donar a conèixer publicacions que es derivin de la seva recerca

Taula rodona: Les revistes científiques a la UAB

El passat dia 23 de novembre, amb motiu de l'aniversari dels 50 anys de [PAPERS. Revista de Sociologia](#), es va organitzar la taula rodona "Les revistes científiques a la UAB: dificultats i reptes de futur davant del canvi accelerat".

El debat va comptar amb la participació de diverses revistes científiques dins l'àmbit de les Ciències Socials i de les Humanitats que es publiquen des de la UAB. En concret, hi van participar: Cristina Pulido (directora de la [Revista Anàlisi. Quaderns de Comunicació i Cultura](#)), Beatriz Ferrus (codirectora de [Mitologías Hoy](#)), Asunción Blanco Romero (editora de [Documents d'Anàlisi Geogràfica](#)), Conxita Márquez Bargalló (codirectora de [Enseñanza de las Ciencias](#)), Xavier Fontich (coeditor de [Bellaterra Journal of Teaching and Learning Languages & Literature](#)), Sara Moreno (directora de [PAPERS. Revista de Sociologia](#)), Felipe Corredor (gestor editorial de diverses revistes) i Pep Sansó (coordinador de revistes del Servei de Publicacions UAB).

Les intervencions de les persones ponents i el debat posterior va girar entorn dels principals reptes de la tasca editorial en l'actual context de publicacions en accés obert, i el rol que les revistes

científiques publicades per la UAB volen tenir en els pròxims anys. En aquest sentit, l'experiència acumulada i la dilatada trajectòria d'aquestes revistes va posar de manifest que les dificultats i els reptes de futur es troben marcats per un context de gran influència dels índexs d'impacte, així com de les noves exigències de producció i avaluació científica requerides tant a nivell estatal, com a nivell internacional. La pressió que suposen els rànquings, la quantificació de l'impacte, el debat sobre quina és la part que assumeix el pagament en l'accés al coneixement o la dificultat per trobar persones avaluadores van ser els principals temes assenyalats durant el debat. Un conjunt de dificultats que es van identificar com els reptes que cal afrontar des de la gestió editorial. De fet, un dels principals desafiaments identificats va ser la necessitat de mantenir l'esperit original i enfocament disciplinari de les diferents revistes, en un moment de major competència i on la pressió per publicar de la comunitat acadèmica ha multiplicat el nombre d'originals que es reben cada any, i el volum de feina que suposa actualment la tasca editorial.

Com a reptes pels pròxims anys, es va destacar el manteniment del nivell de qualitat de les publicacions i l'augment de l'impacte de les revistes en el seu àmbit acadèmic, però també entre altres professionals del sector que no es troben directament vinculats a la recerca. En aquest sentit, es va coincidir en assenyalar la importància, en termes de divulgació científica, de la ciència oberta i l'impacte social. La necessitat de professionalitzar la gestió editorial també es va assenyalar com un aspecte clau pel futur de les revistes. A més, es va coincidir en la importància d'enfortir les col·laboracions internacionals, la millora dels processos d'avaluació dels manuscrits per fomentar el seu caràcter formatiu i continuar impulsant la posició de la revista, tant pel que fa a índexs d'impacte com entre la comunitat científica de cada disciplina. El relleu generacional en els equips editorials també es va plantejar com un element cabdal per assegurar-ne la viabilitat i la sostenibilitat de les publicacions que s'editen des de la UAB.

Finalment, en Pep Sansó, coordinador de les revistes del Servei de Publicacions de la UAB, va destacar la bona salut de les revistes de la UAB, tant pel que fa a la seva activitat editorial com a la seva posició en els principals índexs de revistes científiques. A més, va destacar l'aposta del servei de publicacions per continuar promovent l'accés obert al coneixement científic i la millora de la infraestructura digital que dóna suport a la tasca editorial de les revistes.

La celebració dels cinquanta anys de la revista PAPERS conclourà amb la publicació d'un especial que sorgeix amb l'objectiu de commemorar l'aniversari de la revista tot fent una mirada a la seva història. Aquest número especial serà presentat al proper Consell del Departament de Sociologia.

Adrián Zancaj

Investigador Ramón y Cajal

Espai de la Biblioteca

Darreres informacions de la Biblioteca de Ciències Socials

Entre les darreres novetats de la Biblioteca de Ciències Socials hi ha una exposició en homenatge al professor Pepe Adelantado, l'atorgament del Premi Amics de la UAB al grup de recerca QUIT i una nova pàgina web sobre Recursos Educatius en Obert (REO).

- Exposició homenatge Pepe Adelantado: Amb motiu de l'homenatge que es va fer en honor de Pepe Adelantado el passat 29 de novembre organitzat pel Grup de Recerca en Globalització, Educació i Polítiques Socials (GEPS), del Departament de Sociologia de la UAB, la biblioteca ha organitzat una exposició presencial que encara es pot veure a la vitrina de l'entrada de la planta 0 i una exposició virtual que sempre podreu consultar al [DDD](#).
- Premi Amics de la UAB al grup de recerca QUIT: Des del 2016, la Universitat Autònoma de Barcelona reconeix amb el premi "Amics de les Biblioteques", aquelles persones o institucions que han fet aportacions destacades a les biblioteques de la Universitat. Fins aquest moment aquestes aportacions han estat fons documentals en paper però amb la candidatura del [Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball \(QUIT\)](#), la Biblioteca de Ciències Socials, ha volgut fer un reconeixement a les aportacions a la biblioteca digital.

El QUIT és un centre amb una gran i rellevant producció científica, i va ser el primer centre de recerca de l'àmbit de les ciències socials que va apostar per la ciència oberta, incorporant aquesta producció al Dipòsit Digital de Documents de la UAB-DDD, on la seva [col·lecció](#) és de les més nombroses en aquesta àrea temàtica, ja que va creixent cada any des del 2014.

El premi es va lliurar el passat 22 de novembre a Casa de Convalescència, dins el marc de la [Festa Anual dels Amics de la UAB](#).

- Llibre a 1 €: Com cada any la biblioteca posa a la vostra disposició llibres duplicats a 1 € l'exemplar. Aquest any com a novetat s'ha posat també una paradeta a la planta -2, a més de la que trobareu a l'entrada de la planta 0. Les paradetes estaran disponibles fins a mitjans de gener i cada dia trobareu llibres nous per remenar.
- Bibliografia de curs: Ja està disponible pràcticament al [Cercador](#) de les biblioteques tota la bibliografia recomanada a les guies docents. Si trobeu a faltar algun document podeu fer arribar la vostra petició a bib.socials.adquisicions@uab.cat.

Nova pàgina web sobre Recursos Educatius en Obert (REO): Els REO (en anglès OER, Open Educational Resources) són un dels elements que conformen el nou model de fer recerca, la Ciència oberta. El moviment per l'educació oberta vol aconseguir un ensenyament i un aprenentatge més

assequibles i eficaços. Els REO poden ser cursos, mòduls didàctics, exercicis, simulacions, llibres de text, jocs, material multimèdia i altres tipus de materials d'ensenyament i aprenentatge que siguin de domini públic o amb una llicència oberta i se'n permeti l'accés gratuït, així com el seu ús, adaptació i redistribució.

Les biblioteques han creat una nova pàgina web on podreu consultar la informació sobre com crear aquests recursos, on trobar-los i on publicar-los: [Recursos educatius oberts \(REO\)](#).

- Jornada Compartint coneixements a les biblioteques UAB: Cada any l'equip de les biblioteques es reuneix per posar en comú experiències i debatre temes que ajudin a la millora del servei. Enguany el tema de la Jornada ha estat *Docència i biblioteca*, fent incidència en les col·laboracions que es poden establir amb el professorat per fer arribar els recursos, serveis i espais habilitats a les biblioteques entre tot l'alumnat.

Aquest any les persones convidades han estat professores de la universitat que han treballat conjuntament amb alguna de les biblioteques per desenvolupar la seva docència a l'aula, amb el plaer de comptar amb la presència de la Dafne Muntanyola, professora i vicedegana de Comunicació, Professionalització i TFG de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia. La Dafne ha parlat sobre casos concrets de col·laboració amb la Biblioteca de Ciències Socials i ha aportat noves propostes per continuar treballant junts.

Notícies

Resultats de les eleccions a representants de l'alumnat de la Junta de Facultat

RENOVACIÓ DELS 15 REPRESENTANTS DE L'ALUMNAT (SECTOR C) 2022
Tota la informació i formularis a

Segueix-nos a @politiquesUAB

D'acord amb el calendari electoral anunciat, i un cop exhaurit el període per la presentació de reclamacions als resultats provisionals, s'han fet públics els resultats definitius de les eleccions per a la renovació dels membres de la Junta de Facultat.

Els resultats es poden consultar, junt amb tota la informació referent al procés electoral, al [Web electoral de la Facultat](#).

El dia 21 de desembre, propera convocatòria de la Junta de Facultat, els escollits assistiran a la seva primera sessió.

Crònica d'un adeu emotiu i dolorós: homenatge al Pepe Adelantado

El passat 29 de novembre, es va celebrar a la Sala d'Actes de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia de la UAB l'acte d'homenatge al professor i amic Pepe Adelantado que ens va deixar el mes d'octubre del 2021.

A l'acte es va destacar la gran talla humana del Pepe i es va posar en valor la seva contribució acadèmica, i el valor d'aquesta en el context històric en què es va produir. Es tracta d'una contribució que inclou productes emblemàtics i amb un gran impacte (com el llibre *Cambios en el Estado de Bienestar: Políticas Sociales y Desigualdades en España*, que va coordinar), però que sobretot es feia palesa en una forma de fer i d'estar a l'acadèmia que afavoria dinàmiques de col·laboració i intercanvi intel·lectual, i l'empoderament dels recercadors/es més joves. La paraula que més es va sentir durant l'acte va ser la de compromís; compromís amb la recerca i amb la docència, compromís ètic i compromís polític envers la transformació i la justícia social. El Pepe era un acadèmic profundament compromès amb tot allò que feia.

A l'homenatge, realitzat en una sala d'actes plena de gom a gom, hi varen intervenir col·legues de professió i una representació d'estudiants que varen tenir al Pepe com a mentor i mestre en diferents etapes. Totes les presentacions varen coincidir en destacar la seva gran talla humana i acadèmica, a l'hora que varen posar èmfasi en diferents qualitats i aspectes de la seva trajectòria.

Per a Gemma Ubasart González, consellera de Justícia, Drets i Memòria de la Generalitat de Catalunya, i professora de Ciència Política de la Universitat de Girona, el Pepe destacava per tenir una mirada ètica i emancipadora i per defugir del cinisme fàcil en què s'entra a l'acadèmia. El seu origen de classe va marcar clarament el seu programa de recerca i la seva mirada. "Tenia molt clar d'on venia".

Sònia Parella Rubio, directora del departament de Sociologia de la UAB, va destacar que el Pepe era un professor entranyable i entregat i que tenia un interès intel·lectual genuí. Aquest tarannà es va posar de manifest en el procés de debat que portà a la preparació del llibre 'Cambios en el Estado del Bienestar', en el que ella també participà, i que va esdevenir un manual de referència més enllà de les nostres fronteres.

Jose Noguera Ferrer, director del GSADI i professor del Departament de Sociologia de la UAB, va qualificar al Pepe de pioner en la recerca sobre polítiques socials en una època, els anys 1990, en què era tot un repte fer recerca sobre el tema: per una banda, faltaven dades administratives de tota mena i, per l'altra, les corrents teòriques predominants tenien una mirada escèptica sobre les

polítiques socials, a les que veien com a meres eines de contenció. Tot i això, va tenir la capacitat de posar el tema en l'agenda de recerca i de generar una proposta teòrica sòlida i amb capacitat de dialogar amb altres corrents teòriques més establertes. Noguera va caracteritzar al Pepe com una ment inquieta, com un àvid i entusiasta lector amb gran capacitat d'incorporar, constantment, noves idees a les seves anàlisis.

Mariña Couceiro López, doctora en Sociologia per la UAB, a qui el Pepe va dirigir una tesi doctoral sobre sistemes de protecció social a l'Europa de l'Est. Va afirmar sentir-se privilegiada d'haver tingut al Pepe com a director i mentor. Va destacar el temps de qualitat que li dedicava que, més que quelcom excepcional reflectia el seu compromís i la seva passió amb tot el que feia. Va posar també en valor el caràcter humil, proper i generós del Pepe, així com el seu compromís genuí amb una societat més justa i igualitària.

Martí Manzano Moliner, graduat en Sociologia i estudiant de doctorat en Sociologia a la UAB, va qualificar al Pepe com un professor excel·lent, caracteritzat per tres trets inseparables: "Bon sociòleg, bon revolucionari i bona persona"; tres elements que junts feien del Pepe el que era, destil·laven la seva essència. Pepe Adelantado era un docent acollidor, just, que escoltava als seus alumnes, convidava a la participació i al debat a classe, i tenia una gran capacitat de fer sentir bé als i les estudiants de classe obrera a l'aula, ja que sabia que per a ells/elles l'ambient acadèmic era estrany. Ho havia viscut en la seva pròpia pell.

Xavier Bonal Sarró, director del GEPS i catedràtic de Sociologia de la UAB, va tancar l'acte definint al Pepe com un acadèmic "Rara avis". Analista crític amb gran capacitat de desemmascarar aparences. Va arrossegar a molts dels professors i professores més joves del departament al seu àmbit de recerca i els va contagiar amb la seva mirada i el seu entusiasme. És precisament l'interès genuí per la lectura i pel debat assossegat – més enllà de les necessitats de producció acadèmica - el que va portar al Pepe a generar un seminari de lectura en el marc del Departament de Sociologia que seria la llavor del grup de recerca SAPS, del que en són hereters els actuals grups GEPS i GSADI. Xavier Bonal va emprar tres atributs per definir al Pepe: "carismàtic, crític i radical".

El Pepe viu i perviurà per sempre en la seva obra i en nosaltres. Mestre, company i amic que va fer de l'acadèmia un lloc millor. Mantindrem el seu llegat desplegant, en el nostre dia a dia, tot allò que el caracteritzava: compromís, alegria, sentit de l'humor i justícia. Gràcies, per tant, estimat Pepe!

Antoni Verger i Aina Tarabini

Professors del Departament de Sociologia

[El QUIT i Carlota Solé, premiats a la Festa AmicsUAB](#)

El passat 24 de novembre va tenir lloc a la Casa de Convalescència la vintena edició de la Festa AmicsUAB. Com és tradició, en aquesta festa s'atorguen els guardons Amic dels Amics, Col·lectiu UAB, i Amics de les Biblioteques. En aquesta ocasió la nostra Facultat va tenir una presència

destacada, per partida doble. Per una banda, la catedràtica de Sociologia Carlota Solé va rebre, junt amb el catedràtic Josep Oliver, la periodista Rosa Maria Calaf i el jugador de bàsquet Ricky Rubio, el premi Amic dels Amics. Per altra banda, el Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball (QUIT) va rebre el premi Amics de les Biblioteques.

L'edició d'aquest any va ser la primera trobada que se celebrava després de dos anys de mesures de distanciament, normes estrictes i protocols profilàctics causats per la pandèmia de Covid-19. I això es notava en les ganes de trencar la formalitat de l'acte i fins i tot de saltar-se una mica l'escaleta que tan meticulosament s'havia preparat i enviat a les persones assistents. El to desenfadat de Xavier Coral, presentador per una nit de la Festa AmicsUAB i habitualment del TN vespre de TV3, hi va ajudar.

L'acte va estar presidit per Francesc Cayuela, president d'AmicsUAB, Virgínia Luzon, vicerectora de Comunicació de la UAB i Xavier Verge, representant del Consell Social. Va ser Francesc Cayuela qui va donar la benvinguda als assistents i va presentar el vídeo inicial d'introducció a l'acte, en què es revisaven les activitats d'AmicsUAB.

A continuació la directora del Servei de Biblioteques de la UAB, Núria Casaldàliga, va iniciar la ronda de lliurament dels premis. Va llegir l'acta del premi Amic de les Biblioteques, i va fer una presentació detallada de les activitats del Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball (QUIT). Va destacar especialment la tasca del QUIT en la digitalització de la seva producció científica de tota mena i el seu dipòsit en el Dipòsit Digital de Documents (DDD) de la UAB. El resultat: al voltant de 850 documents a disposició de tota la comunitat usuària de les biblioteques. A criteri del jurat, aquest compromís amb el DDD feien al QUIT mereixedor del premi Amics de les Biblioteques. Seguidament, es va projectar un vídeo en què es descrivien les activitats del Centre i s'entrevistava a algunes de les persones que en formen part. Entre la presentació de la directora del Servei de Biblioteques i el vídeo que es va projectar, poques coses quedaven per dir del QUIT, però com a director vaig voler destacar la dimensió col·lectiva del premi i el paper que en tot aquest procés de digitalització de la producció científica hi ha jugat la nostra gestora de projectes, Isabel Hernández. També vaig agrair a Montse Catafal, directora de la Biblioteca de Ciències Socials, tot el suport rebut en aquesta tasca de digitalització. I no vaig voler oblidar Fausto Miguélez, fundador del QUIT, al que s'havia homenatjat aquell mateix matí en un acte celebrat al Centro de Investigaciones Sociológicas de Madrid.

A continuació es va lliurar el Premi Col·lectiu UAB, destinat a entitats de la Universitat Autònoma de Barcelona que treballen per millorar el servei de la Universitat, al Centre de Visió per Computador. El premi va ser recollit pel seu director, Josep Lladós. Immediatament després la nostra Facultat tornava a ser protagonista dels premis, en la persona de Carlota Solé. Na Carlota va rebre el premi Amics dels Amics, destinat a persones que han tingut trajectòries destacades en relació amb la Universitat i la Societat. En el vídeo que es va projectar es va revisar la seva trajectòria investigadora i les temàtiques de recerca al voltant de les quals s'ha desenvolupat la seva feina. També es va destacar el seu paper com a fundadora i directora del Grup d'Estudis sobre Immigració i Minories Ètniques (GEDIME), la recerca del qual es va orientar inicialment a l'estudi de les migracions de la resta de l'Estat cap a Catalunya, i més endavant a l'estudi de les migracions internacionals, fonamentalment extracomunitàries. El vídeo també va recordar que l'actualment professora honorària del Departament de Sociologia va ser la primera dona catedràtica de la UAB i que recentment havia passat a ser membre de la Real Academia de Ciencias Morales y Políticas. En el seu parlament, na Carlota va parlar de les dificultats per obrir-se camí acadèmicament en un món on la presència masculina era aclaparadora. També va parlar amb orgull del GEDIME, tot un estendard per al Departament de Sociologia, i que en l'actualitat dirigeix la nostra companya Sònia Parella.

La festa va continuar amb el reconeixement a Josep Oliver, Rosa Maria Calaf i Ricky Rubio, tots tres guardonats igualment amb el premi Amic dels Amics. El guardó per a Ricky Rubio va ser recollit pel seu pare, Esteve Rubio. Però possiblement és més rellevant recordar que Josep Oliver va ser professor de la nostra Facultat durant molts anys, com a docent de l'assignatura Economia Política. El record que va deixar entre l'alumnat, em consta, és molt bo.

Va tancar l'acte la vicerectora Virgínia Luzon, obligada, segons va explicar ella mateixa amb el to desenfadat que va caracteritzar la cerimònia, a reescriure el seu discurs sobre la marxa, perquè les intervencions prèvies li havien anat trepitjant algunes de les referències que ella volia fer. Després del *Gaudeamus igitur* cantat pel Cor de Cambra de la UAB quedava encara la fotografia final de tots els premiats i premiades a l'escala d'honor de la Casa de Convalescència. Però aquest formalisme es va deixar de banda, signe de la nit, per anar a gaudir del generós refrigeri servit en la sala contigua a l'entrada de l'edifici.

Joan Miquel Verd

Professor del Departament de Sociologia i director del QUIT

Crònica del seminari *Gènere, Cos i Activismes Religiosos al segle XXI*

El seminari *Gènere, Cos i Activismes Religiosos al Segle XXI* fou una activitat organitzada per l'equip de recerca en sociologia de la religió ISOR de la Universitat Autònoma de Barcelona amb la col·laboració de la *International Research Network for the Study of Science & Belief in Society*, la *Research Network on Science Religion and Health*, l'Associació Catalana de Sociologia i l'Institut d'Estudis Catalans. El seminari combinava dues activitats diferents: una primera part, en forma de conversatori virtual, que va tenir lloc la tarda del 29 de novembre; i una segona, presencial, que es va celebrar a la Sala Puig i Cadafalch de l'Institut d'Estudis Catalans. L'objectiu de les dues activitats era reflexionar sobre l'emergència de moviments neoconservadors d'inspiració religiosa i que en fan de les qüestions de gènere, i de les disputes sobre el cos, els eixos claus del seu discurs públic i polític.

1ra activitat: Ciència, religió, gènere i cos: una agenda de recerca

La **investigadora Cecilia Delgado Molina (UAB)**, i la **professora Mar Griera (UAB)** foren les encarregades de presentar aquest conversatori que es va centrar en analitzar com els discursos biomèdics i els religiosos s'articulen en la construcció de noves narratives entorn del gènere i la sexualitat. La Cecilia Delgado-Molina va presentar el projecte d'investigació que lidera i que compara

com es produeixen, es transmeten i es movilitzen políticament aquests discursos en el context mexicà i en el marc de l'estat espanyol. Les dues investigadores van fer èmfasi en el fet que malgrat els indicadors de religiositat individual davallen, i disminueix la pràctica religiosa individual, les organitzacions religioses reclamen un lloc a l'espai públic, imbricant-se amb la ciència per recuperar la seva posició de poder polític. D'aquesta manera podem identificar discursos religiosos com protagonistes en moviments socials en la esfera pública, com marcs de sentit per justificar discursos d'ultradreta o com espais de sociabilització per la construcció de noves subjectivitats polítiques. Es conclou, a més, que tant a Mèxic com a Espanya podem trobar narratives religioses i científiques similars gràcies a l'intercanvi en les xarxes socials.

Després d'aquesta intervenció, comença un interessant conversatori amb la **Mónica Cornejo** (Universitat Complutense de Madrid), el **Rafael Cazarín** (UAB) i la **Maria del Rosario Ramírez** (Universitat de Guadalajara, Mèxic) on van donar resposta a partir de les seves experiències com investigadores a les tres qüestions principals que es van presentar. La primera fou: Per què és el cos esdevé un camp de batalla en aquest context? Mentre la Mònica Cornejo va fer una reflexió entorn de com la experiència del cos individual pot entendre's com la memòria d'una nació, partint del concepte polonès "cos nacional", en Rafael Cazarín va posar èmfasi en comprendre el cos com l'experiència de l'alteritat i la diferència entre el cos visible (gestos, vestimenta, etc.) i l'invisible (emocions i consciència, però també òrgans i hormones). Per la seva banda, la Dra. Maria del Rosario va criticar que el coneixement mèdic del cos s'ha fet sempre des d'una perspectiva bàsicament masculina, el que ha dut no solament a l'omissió de particularitats femenines, sinó a la no acceptació del cos no binari, analitzant-lo amb un fi "correctiu". Després es va discutir de com s'articula el discurs biomèdic amb altres discursos en relació al cos i les identitats. Els tres van coincidir en emfatitzar que es fa un ús "selectiu" del discurs biomèdic per legitimar narratives religioses, fent referència al concepte de "secularisme estratègic". D'aquesta manera, el catolicisme, per exemple, invoca la ciència a conveniència, intercalant la narrativa religiosa, i la científica, per tal de donar veracitat a les seves idees i guanyar en legitimitat. Un exemple paradigmàtic és el cas de l'avortament, i les campanyes religioses en contra. Per últim es va plantejar quins actors son claus en aquest nou panorama biomèdic-religiós en la societat mexicana i espanyola. En aquest context es va ressaltar el paper de "traductors" de diferents persones dins la institució mèdica, com Aquilino Polaino i Jérôme Lejeune, que aporten arguments científics a idees religioses; també el paper clau d'associacions i partits polítics de ideologia de dretes, com el Foro de la família, Hazte Oír o el Partit Popular, però també altres posicions morals que convergeixen en posicions polítiques conservadores com és el cas de les feministes transexcloents. Per acabar, es va fer una reflexió autocrítica del rol de l'acadèmia i de la utilització de conceptes dins la literatura de la nostra pròpia disciplina, així com un al·legat remarcant la importància de la investigació per tal de poder comprendre i analitzar aquestes narratives.

2n seminari: Història i política en debats al voltant del gènere, el cos i la religió.

La apertura de la sessió va anar a càrrec de **Roger Campdepedrós, com a representant de l'ACS, i Mar Griera (UAB) com a representant de l'ISOR**. El seminari tenia l'objectiu de discutir sobre com els moviments d'ultradreta creen noves narratives polítiques articulant idees religioses, morals i culturals per tal de donar resposta a un context que consideren de "decadència moral".

El professor Dénis Pelletier (École Pratique des Hautes Études, França) ens va guiar en un recorregut històric fins a un dels elements clau en la imbricació de la religió catòlica amb la ultradreta: la pèrdua del monopoli de la intimitat. Va marcar l'any 68 del segle passat com punt d'inflexió on apareixent el

col·lectiu Utopia i el el Mouvement de libération des femmes posant en el centre del debat públic l'emancipació del cos o la intimitat. Donant com a resultat que la “política de la vida vs la política de la mort” s’hagi convertit en un debat on s’intercalen narratives religioses i biomèdiques per guanyar pes dins una brúixola moral secular. Dins aquest context, tal com ens explica la investigadora **Anja Hennig** (European University Viadrina, Germany) és on podem apreciar les anomenades “guerres culturals”, marcades per l’ascendent oposició de la dreta populista i les forces conservadores (religioses) cap als principis liberals d’universalisme i diversitat. D’aquesta manera les regulacions de gènere o els drets reproductius es converteixen en una referència constant, i motiu legitimador de les seves lluites polítiques, dels actors religiosos conservadors.

Partint d’aquests anàlisis teòrics, es van presentar tres estudis de cas. La **Dra. Gabriela Irrazábal** (CONICET, Argentina) ens presenta, a través de diferents exemples, com les imatges científiques d’embrions (distribuïdes a partir dels anys 50-60 del segle passat) s’han convertit en un símbol poderós per la narrativa religiosa dels moviments pro-vida argentins, utilitzant la bioarqueologia dels fetus per explicar la seva humanitat i relacionant-lo amb la idea de que Jesucrist fou en el seu moment, també, un embrió. D’aquesta manera la Dra. Irrazábal va mostrar com la cultura popular, la ciència i la religió contribueixen a la creació d’un imaginari religiós que nodreix els discursos dels actors conservadors i neoconservadors. Per la seva banda, la **Dra. Séverine Mathieu** (École Praique des Hautes Études, Fr) va exposar el cas de l’oposició de l’església catòlica cap a l’obertura de la procreació mèdicament assistida (PMA) a parelles de dones i a dones solteres. En la seva defensa d’uns “valors tradicionals”, observem com la institució catòlica remet a arguments seculars, buscant legitimitat en una suposada “bona comprensió dels mecanismes de la natura”, i defugint de les clàssiques explicacions teològiques. Mathieu analitza com els actors religiosos utilitzen narratives antropològiques per construir els seus discursos. En aquest sentit, som testimonis d’una secularització estratègica de certes narratives catòliques en la seva lluita contra els drets reproductius de les dones.

Per finalitzar, el **Dr. Joseba Martín** (Euskal Herrico Universitatea) ens va presentar l’estudi de cas d’una plataforma anomenada Vividores, estretament lligada a l’Associació Catòlica de Propagandistes, i que va liderar l’oposició a la Llei de l’Eutanàsia a l’estat espanyol. El Dr. Martín va analitzar la construcció d’un marc narratiu al voltant de la idea de “cultura de la vida vs cultura de la mort” que funciona com a discurs principal per articular la crítica a la Llei de l’Eutanàsia. L’investigador basc també va analitzar les estratègies d’intervenció pública del moviment i que engloben des de l’àmbit jurídic, a l’esfera política o la mobilització popular.

El seminari va concloure amb un debat coordinat pel **Dr. Camil Ungureanu** (Universitat Pompeu Fabra) i el **Dr. Avi Astor** (UAB).

José Luis Comino i Romina Martínez

Arriba la Segona Setmana Artística Inclusiva a la UAB

El passat 29 de novembre a les 12:00 h es va representar a la Sala de Teatre de la UAB, l'obra de teatre legislatiu "Legaci". Aquesta obra, a càrrec de la Xixa Lab i la Xixa Teatre, s'inclou dins de la Segona Setmana Artística Inclusiva que organitza la UAB. Aquesta iniciativa té l'objectiu de sensibilitzar la comunitat universitària sobre el procés d'inclusió de persones amb discapacitat o diversitat funcional.

Aquesta obra, que es titula "NO", entra dins del projecte europeu anomenat LEGACI. Aquest projecte es basa en el teatre legislatiu amb la finalitat de fomentar societats més inclusives a través de la participació ciutadana. Aquesta obra, dirigida per Adrián Crescini i Rocío Cuadra, dinamitza el procés creatiu al voltant del patrimoni, la inclusió i alguns documents legislatius rellevants en l'àmbit europeu, amb persones de diferents edats i orígens.

L'obra inicia amb uns quants actors i actrius donant voltes a l'escenari i van definint els conceptes de patrimoni cultural i diversitat cultural de diferents maneres. Les dues temàtiques que s'aborden a l'obra de teatre són la de mantenir o no l'estàtua de Cristòfol Colom que hi ha a Barcelona i també d'incloure o no el Ramadà al calendari de festes oficials. En definitiva, l'obra de teatre mostra la realitat social i la diversitat d'opinions que hi ha sobre aquest tema. Aquest teatre, per tant, és una eina per despertar emocions. Mostra el temor, la ràbia i les crispacions que pot generar aquesta temàtica a la societat.

Posteriorment, hi ha la participació del públic amb els actors. El director pregunta al públic com podem canviar aquesta situació de bloqueig, ja que ningú vol canviar d'opinió. La clau és arribar a un acord i comunicar-se, com argumenta una senyora del públic. Tot el públic que participa, intenta convèncer als actors fixos en la seva ideologia que es pot canviar d'opinió o com a mínim plantejar-te diferents visions. Després, els del públic intenten treure el vel a les persones que no es mullen. Tots els actors porten aquesta túnica negra com a símbol del fet de no voler canviar d'opinió, de mantenir una ideologia de forma estàtica i no escoltar.

En acabat, la gent del públic i els actors fan una rotllana on els actors es treuen la túnica, simbolitzant que poden haver-hi diversitat d'opinions que es poden escoltar. En el moment que tothom es treu el vestit negre, tots tenen la capacitat d'escoltar. Tothom es comença a moure i fa un paral·lelisme amb què no hem d'estar estàtics amb les nostres opinions, sinó que hem d'estar en moviment. Per tant, aquesta obra és un clar exemple de performatitzar la vida quotidiana. Finalment, l'Adrián Crescini pregunta al públic si s'ha d'incloure o no el ramadà al calendari. Tothom del públic té visions molt diferents, però, després de l'obra que hem vist, tothom escolta totes les postures. Es

nota com quan la gent s'escolta i es posa en una posició de consens, es poden arribar a conclusions compartides. Tot acaba amb els aplaudiments del públic i finalitza l'acte.

Durant aquest dia, també va tenir lloc el projecte de cocreació d'un mural sobre la diversitat, a càrrec de l'artista gràfica Galleta Maria a la plaça Cívica de la UAB. El dijous 1 de desembre a les 13 h, a la sala 2 de la Facultat de Ciències de l'Educació, es va dur a terme el procés creatiu participatiu anomenat *La Fantasia*, dut a terme per ARTransforma, una entitat dedicada a fomentar l'art i la cultura com un mecanisme de transformació social.

Finalment, per acabar la segona edició de la Setmana Artística Inclusiva, el divendres 2 de desembre a les 12 h, a la sala d'actes del Rectorat, es va celebrar la Jornada Institucional en commemoració al Dia Internacional de les Persones amb Discapacitat, organitzada per l'Observatori per a la Igualtat de la UAB i el Servei per a la Inclusió de la UAB, PIUNE.

Martí Ribalta

Estudiant en Pràctiques del Deganat

Quins són els criteris dels rànquings universitaris?

El 17 de novembre passat Los Angeles Times va publicar una notícia titulada [“UC Berkeley, Stanford join top law schools’ boycott of U.S. News & World Report rankings”](#) on es deia que les facultats de dret d'UC Berkeley i Stanford havien anunciat que es retiraven de les classificacions d'institucions d'educació superior de U.S. News & World Report (LA Times, 2022). Les facultats amb alumnes de dret becats i matrícules reduïdes sortien perdent a la classificació.

A la notícia el degà Erwin Chemerinsky de facultat de dret d'UC Berkeley afirma que les classificacions tenen inevitablement algunes característiques arbitràries. Però afegeix que el rànquing d'US News fa servir una metodologia de classificació que penalitza a les universitats públiques i amb menys recursos. Berkeley Law ofereix una beca als estudiants durant un any després de graduar-se si treballen en una organització d'interès públic, com una ONG, una cooperativa o un organisme públic estatal o federal. No obstant això, el rànquing U.S. News no conta a aquests estudiants com a treballadors a temps complet, la qual cosa crea un incentiu pervers perquè les universitats eliminin aquesta sortida professional, tot i el seu èxit. . A més, el degà Chemerinsky explica que es descompta la despesa per estudiant segons el cost de vida, la qual cosa penalitza les universitats en àrees més cares, com és el cas de la Bay Area Les facultats de Dret amb més recursos obtenen un augment en la classificació tot i que no hi ha una correlació entre major despesa i una educació de qualitat.

Per tant, aquesta classificació crea incentius perquè les facultats de dret acceptin alumnes de classes privilegiades que no necessitin préstecs estudiantils, una minoria, a més de descomptar del rànquing aquelles que ofereixen ajudes financeres.

LA UAB està posicionada en nombrosos rànquings. De fet, veiem que surt a la posició 143 del rànquing US News Global Universities, associat al rànquing que es comentava a la notícia de LA Times, així com al QS World University Rankings (QS WUR), a l'UI GreenMetric World University Rankings o al THE World University Rankings.

Al QS World University Rankings, la UAB se situa a la posició 178, el que vol dir que està entre les 200 millors universitats del món a més de ser líder entre les universitats de l'Estat espanyol. Aquesta classificació va ser creada l'any 2004 i és una base de dades amb 10 milions de punts de 2500 institucions de 93 països. A Universitat d'UC Berkeley està a la posició 27 a la llista d'aquest any i la Universitat de Stanford a la posició 3. Aquest rànquing utilitza indicadors de rendiment com la reputació acadèmica de la universitat, la reputació de contractació, i les citacions per facultat i la ràtio d'estudiants per facultat entre molts altres (QS Top Universities, 2022).

A l'UI GreenMetric World University Ranking, la UAB se situa en la posició 44 en un rànquing on s'analitza la gestió ambiental de les universitats. En concret s'avaluen indicadors relacionats amb l'entorn i infraestructures, l'energia i el canvi climàtic, els residus, l'aigua, el transport, l'educació i la recerca entre d'altres. En el cas de les universitats implicades en la notícia, no surt cap de les dues, però, en canvi, sí que surt la UC San Diego, de la mateixa xarxa d'universitats que Berkeley, a la posició 72, i la Universitat de Girona, a la posició 120, un resultat molt destacable si tenim en compte la mida de la institució (UI GreenMetric World University Rankings, 2021).

Finalment, si mirem The World University Rankings, la UAB se situa en la posició 183 i entra dins de les 100 millors universitats europees. Aquest rànquing fa servir indicadors com el nombre d'estudiants de la universitat, el nombre d'estudiants per personal i el percentatge d'estudiants internacionals. En concret, la universitat de Stanford se situa en la quarta posició i la universitat de Berkeley a la vuitena (Times Higher Education, 2022).

Tal com diu Rafael Fernández Hart (2010), aquestes classificacions poden portar a un debat de si les classificacions són fiables o tenen certs biaixos ideològics. Al final, es pressuposa que com més alta està una universitat en la llista, millor és i, per tant, tenen una certa importància per a la decisió de triar la universitat on estudiar. El fet d'elaborar rànquings no significa crear un treball científic. La major part d'aquests estudis es construeixen sobre dos pressupostos teòrics-metodològics que són incerts o improbables. D'una banda, que és possible mesurar la qualitat acadèmica. I, de l'altra, que es pot designar amb claredat i distinció la millor universitat del món. Com hem pogut veure en la comparativa de rànquings que hem fet, fins i tot les millors universitats del món no s'escapen de les arbitrietats i dels criteris variables de cada rànquing. Això passa perquè els indicadors orienten la mirada cap a una direcció o una altra segons els interessos de la institució (Fernández, 2010).

És curiós mencionar la manifesta inflació de les universitats nord-americanes enfront d'altres com les europees. Per exemple, el sistema educatiu nòrdic es té com un model a seguir, no obstant això, en aquestes classificacions queden molt per sota de les universitats americanes.

Per tant, cal recalcar que un rànquing està compost per indicadors escollits per un grup d'experts. Evidentment, la mesura de la qualitat d'una universitat és una mètrica intangible molt complicada de mesurar. Tanmateix, això no significa que no es puguin tenir en compte. Cal fer una

ruptura epistemològica i ser crític i reflexiu a l'hora de prendre decisions com la quina universitat triar.

Martí Ribalta

Estudiant en Pràctiques del Deganat

Referències

Fernández Hart, Rafael (2010). Una visión crítica de los rankings universitarios. *Ideele*. 280. <https://www.revistaideele.com/2020/11/08/una-vision-critica-de-los-rankings-universitarios/>

QS Top Universities (2022). *QS World University Rankings 2023*. <https://www.topuniversities.com/university-rankings>

Times Higher Education (2022). *World University Rankings*. <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings>

UI GreenMetric World University Rankings (2021). *Overall Rankings 2021*. <https://greenmetric.ui.ac.id/rankings/overall-rankings-2021>

Watanabe, Teresa (2022). UC Berkeley, Stanford join top law schools' boycott of U.S. News & World Report rankings. *Los Angeles Times*. <https://www.latimes.com/california/story/2022-11-17/uc-berkeley-law-school-to-withdraw-from-u-s-news-world-report-rankings>

Les guies docents estan adaptades a les noves metodologies educatives?

La UAB va realitzar un projecte de revisió de les competències generals que haurien d'incloure tots els estudis de grau per tal d'adaptar els estudis a la societat actual.

Tal com es diu a [la Guia per treballar i avaluar les competències generals de la UAB](#), aprovada el 2018, l'objectiu de l'educació superior se centra a formar persones amb perfils que puguin abordar reptes actuals com la transició a societats i economies resilients i sostenibles. Aquesta necessitat neix dels comunicats de les darreres edicions de conferències ministerials, on es fan seguiments del desenvolupament de l'Espai Europeu d'ensenyament superior. La UAB va dur a terme un projecte de revisió de les competències generals que haurien d'incloure tots els estudis de grau per tal d'adaptar els estudis a la societat actual. Aquest projecte es va iniciar a partir de la necessitat d'introduir una perspectiva de gènere als estudis. Posteriorment, es va ampliar el grup de treball inicial amb especialistes que representessin els cinc grans àmbits de coneixement (Arts i Humanitats, Ciències Socials i Jurídiques, Ciències, Ciències de la Salut i Enginyeria) creant així la Comissió de competències generals de la UAB. Aquestes competències estan centrades a introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per tal de donar respostes innovadores a les

necessitats i demandes de la societat, a actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant-ne l'impacte social, econòmic i mediambiental, també a actuar amb responsabilitat ètica i respecte envers els drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics i finalment a participar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere (Ros, 2021).

Tanmateix, aquestes competències tenen relació amb l'anterior Pla Bolonya. Tal com diu María del Carmen Cazorla a l'estudi titulat *Una aproximación a los aspectos positivos y negativos derivados de la puesta en marcha del plan Bolonia en la universidad española*, aquest pla és una iniciativa de reforma del sistema educatiu europeu, subscripta per 29 països d'Europa i altres membres de l'Espai Europeu de Lliure Comerç. Aquest pla neix per promoure l'homologació dels títols universitaris a la Unió Europea i fomentar la mobilitat dels estudiants i professorat. Facilita l'intercanvi de titulats adoptant el contingut dels estudis universitaris a les demandes socials. El pla de Bolonya delimita els estudis universitaris en Grau i PostGrau" (Cazorla, 2011). I, a més, va impulsar la inclusió de metodologies de treball participativa a l'aula, prioritzant les sessions de treball en grup, les aules invertides (on l'alumnat porta el ritme de la classe) i la participació activa a l'aula amb preguntes, comentaris, i lliuraments al llarg del curs, més enllà de l'examen final.

La UAB va recollir aquests canvis que es cristal·litzen clarament en què a les assignatures un sol lliurament no pot superar el 40% de la nota final, i a més, el docent ha d'incloure 2 o 3 lliuraments al llarg del curs. Així es busca fugir de l'avaluació única que l'evidència científica demostra que no assegura els resultats d'aprenentatge desitjats. Estudiar per un sol examen final, de memòria i sol a casa, no equival a realitzar de manera crítica i activa lliuraments de diversos formats al llarg de les sessions teòriques. En aquest sentit, l'avaluació única crea un aprenentatge de dues velocitats: un alumnat de primera que realment assoleix les competències de l'assignatura, i que les podrà aplicar al mercat laboral de manera efectiva i responsable, i un alumnat que assolirà una nota amb l'avaluació única, però que no tindrà els mateixos coneixements ni la mateixa qualitat d'aprenentatge.

Si mirem la secció d'avaluació d'algunes guies docents de tres graus de la nostra Facultat com és el de Sociologia, Ciència Política i Gestió Pública i Relacions Internacionals, podem veure la següent metodologia docent.

Al grau de Sociologia i l'assignatura de [Sociologia Ambiental](#), veiem com es basa en una metodologia docent centrada a les classes magistrals, a seminaris amb conferències i debats, fer un treball de grup, fer tutories grupals, preparar la prova escrita amb anàlisi i estudi de les lectures i materials de classe i finalment fer una prova escrita final.

Si mirem el grau de Relacions Internacionals, en l'assignatura de [Polítiques Comunitàries](#), podem veure com l'assignatura combina activitats dirigides amb classes teòriques amb debats contradictoris sobre diferents temàtiques d'actualitat. També té seminaris de discussió sobre lectures obligatòries. Hi ha activitats autònomes com l'elaboració d'un treball final.

Finalment, en el grau de Ciència Política i Gestió Pública, en l'assignatura de [Comportament polític](#) les sessions requereixen una lectura prèvia de materials. A més, hi ha tres tipus de sessions presencials: les classes magistrals on es presenten els continguts teòrics en interacció amb l'alumnat, les sessions de Seminari on es treballa un exercici d'aplicació dels coneixements i finalment les sessions pràctiques on es treballen els coneixements adquirits amb l'anàlisi de dades.

Veiem que la metodologia pràctica, participativa i basada en l'avaluació continuada és una realitat tant a la UAB com arreu del món. Conèixer les metodologies emprades en les diferents assignatures de la facultat ens visibilitzen l'ampli ventall de possibilitats educatives que existeixen a l'aula. Es pot

veure com s'enfoca una mateixa temàtica amb relació a les diferents temàtiques actuals com la sostenibilitat, la mirada de gènere o l'estructura social del territori.

Martí Ribalta

Estudiant en Pràctiques del Deganat

Bibliografia

Cazorla González Serrano, María del Carmen. (2011). Una aproximación a los aspectos positivos y negativos derivados de la puesta en marcha del plan Bolonia en la universidad española. *Revista Jurídica de Investigación e Innovación Educativa*. (4): 1-2.

Ros i Badosa, Josep; Valderrama Vallés, Elena; Basart i Muñoz, Josep Maria; [Castells, Eva](#); García, Gemma; Curell, Hortènsia; Cònsul Giribet, María; [Álvarez del Castillo, Mari Paz](#) ; [Marzo Cabero, Núria](#); [Ponferrada Arteaga, Maribel](#); [Cabrera Corchos, Rosa María](#); [Valdés Gázquez, María](#); Moreno Colom, Sara; Martínez, Marius; [Gallego Ayala, Joana](#); [Ruíz Bueno, Carmen](#) ; [Márquez Cebrián, Ma. Dolores](#). (2021). *Guia per treballar i avaluar les competències generals de la UAB*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. <<https://ddd.uab.cat/record/256747>

Escriu-nos!

Trobaràs totes les notícies a la [web de la Facultat](#) i a les xarxes socials [@politiquesUAB](#)

Si ens vols enviar informació perquè la puguem incloure en el butlletí, fer-ne difusió a les xarxes socials o fer-ne una notícia per la web:

Vicedeganat de Comunicació, Professionalització i TFG

comunicacio.fcps@uab.cat

Pots consultar tots els butlletins publicats al [DDD de la UAB](#)